

دعامو مسلمانانو لپاره

مهم درسونه

مصنف : الشيخ عبدالعزيز بن عبدالله بن باز يرحمه الله
مترجم : حافظ فضل ربي

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بغرب الديرة بالرياض

Tel:4391942 . Fax:4391851 . P.O Box 154488 Riyadh 11736

بمكتبه دعم منشورات المكتب وجميع أنشطة المكتب الدعوية من خلال مصرف الراجحي حساب رقم 149110111199111

WWW.DERADAWA.COM

الدروس المهمة لعامة الأمة

دعامو مسلمانانو لپاره

مهم درسونه

مصنف : الشيخ عبدالعزيز بن باز يرحمه الله

مترجم : حافظ فضل ربي

سريزه

الحمد لله رب العالمين ، والعاقبة للمتقين ، وصلى
الله وسلم على عبده ورسوله نبينا محمد ، وعلى اله
واصحابه اجمعين .

داسلامی دین په اړه چه دعامو مسلمانانو لپاره دڅه
پیژندل ضروری دی دهغی په باره کی داڅو لنډی
خبری دی چه (دعامو مسلمانانو لپاره مهم درسونه)
نوم می ورباندی ایښی دے ، دالله ﷻ نه غواړم چه
مسلمانانو ته پری فایده ورسوی او زما دا کوشش
قبول کړی ، اینه جواد کریم .

عبدالعزیز بن عبدالله بن باز

لمړې درس : سورت فاتحه او لنډ سورتونه

د (الحمد لله) يعنى سورة الفاتحه او كه امكان ولري
د سورت الزلزلة نه د سورت الناس پورې لنډ سورتونه
د چانه ايزده كول ، د تلاوت صحيح كول ، يادول او
دهغى په ضرورى تشریح باندې ځان پوهول .

دوهم درس : د اسلام ارکان

د اسلام دينخه ارکانو بيان چه اول او لوى ركن يى د
(لا اله الا الله محمد رسول الله) د كلمى گواهي كول
دى ، دهغى د شرطونو د وضاحت سره سره په معنى
پوهيدل .

(لا اله) يعنى د الله نه سوا د ټولو معبودانو نفى كول
او صرف (إلا الله) د الله ﷻ د پاره (چه يو دى او
شريک نلري) عبادت ثابتول .

د (لا إله إلا الله) شرطونه دادی :

۱. علم چه جهالت ختموی .
۲. یقین چه شک ختموی .
۳. اخلاص چه شرک ختموی .
۴. رشتیا چه دروغ ختموی .
۵. محبت او مینه چه بغض او نفرت ختموی .
۶. تابعداری او انقیاد چه نافرمانی ختموی .
۷. قبولیت چه انکار ختموی .
۸. دالله تعالی نه چه سوا دچا عبادت کیری د هغوی نه انکار کول .

په لاندی دوه بیتونو کی دغه شرطونه ټول راجمع شویدی :

علم یقین وإخلاص وصدق مع

محبة وانقیاد والقبول لها

وزید ثامنھا الکفران منک بما

سوی الی له من الأشياء قدألها

علم ، يقين ، اخلاص ، رشتيا ، محبت ، انقياد
قبوليت ، او اتم ورسره دالله نه سوا دنورو
معبودانونه انكار ورزيات كره .

ددى سره د (محمد رسول الله) دگواهي كولو بيانول
او ددى تقاضى او غوښتنه داده چه څه چه محمد ﷺ
ويلى دى دهغى تصديق كول دهغه دامر اطاعت كول
او دڅه نه چه ئى منع كړيده دهغى نه ځان ساتل ،
دالله ﷻ عبادت يواځى په هغه طريقه كول چه الله او
رسول ښودلى ده .

ددى نه روسته طالب ته داسلام نور احكام بيانول چه
لمونځ ، زكات ، درمضان روژه او دطاقت لرونكى
مسلمان لپاره دبیت الله حج كول دى .

دریم درس :

دایمان ارکان

دایمان ارکان شپړدی :

۱. په الله ایمان راوړل
۲. په ملائکو ایمان راوړل
۳. په کتابونو ایمان راوړل
۴. په رسولانو ایمان راوړل
۵. داخرت په ورځ ایمان راوړل
۶. دالله تعالی دطرفه دخیر او شر په تقدیر ایمان راوړل

خلورم درس :

دتوحید او شرک قسمونه

دتوحید دقسمونو بیان :

۱. توحید ربوبیت
۲. توحید الوهیت
۳. توحید اسماء وصفات

توحید ربوبیت :

پدی ایمان راوړل چه الله ﷻ دهر خیز خالق او پیدا کونکے دے ، په هر شی کی اختیار من دے او پدی کی دهغه سره شریک نشته .

توحید الوهیت :

پدی ایمان راوړل چه الله ﷻ په حقه سره دعبادت لایق دے او پدی کی دهغه څوک شریک نشته او داد لاله الا الله معنی هم ده ، یعنی دالله ﷻ نه سوا بل څوک په حقه دعبادت لایق نشته .

نو ټول عبادتونو نه لکه لمونځ ، روژه او نور یواځی دالله ﷻ لپاره خاص کول ضروری دی او دبل چا لپاره ددغه عبادتونو نه برخه ورکول ندی جائز .

توحید اسماء و صفات : په قران کریم او په صحیح احادیثو کی چه دالله ﷻ کوم نومونه او صفتونه

راغلی دی پہ ہغو تولو ایمان راورل او ہغہ یواخی
 داللہ ﷻ دپارہ لکہ خنگہ چہ دہغہ دشان سرہ لایق دی
 ثابتول داسی چہ دہغی معنی بدلہ نشی ، بی معنی
 ہم نشی ، کیفیت ورلہ بیان نشی او داللہ ﷻ دپارہ
 مثال ہم پکی رانشی لکہ چہ اللہ ﷻ فرمایا :

﴿ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ * اللَّهُ الصَّمَدُ * لَمْ يَلِدْ وَلَمْ
 يُولَدْ * وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴾

الباخلاص ۴-۱

وواہ چہ اللہ ﷻ یو دے ، اللہ ﷻ بی نیاز او بی حاجتہ
 دے ، نہ دچانہ پیدا اونہ ددہ نہ شوک پیدا دی او
 نیشتہ دہ لرہ ہم صفت ہیخوک .

یہ بل حائی کی فرمایا :

﴿ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴾

الشوری ۱۱

دالہ ﷺ پہ مثل ہیخ شی نشته او هغه اوریدونکی او لیدونکی دے .

بعضی علماؤ توحید پہ دوہ قسمہ بیان کریدے ، توحید اسماء و صفات هغوی پہ توحید ربوبیت کی داخل کریدی لیکن داخہ دمرہ دتشویش خبرہ نده حکہ چہ پہ دوارو تقسیمونو کی مقصد واضح او بنکاره دے .

شرک ہم پہ دری قسمہ دے :

۱ : شرک اکبر ۲ : شرک اصغر ۳ : شرک خفی .

شرک اکبر : دعمل دبربادی او شوک چہ پہ همدغه شرک کی مرشی دجهنم اور ته دهمیشنی داخلیدلو سبب گرخی . لکه اللہ ﷻ فرمایا : ﴿ وَكُفْرًا كُفْرًا لَّحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴾ الانعام ۸۸

او کہ دوی شرک کری وی نو ددوی تہول عملونہ بہ برباد شوے وے .

او اللہ ﷻ فرمایا :

﴿ مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسَاجِدَ اللَّهِ
شَاهِدِينَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِم بِالْكَفْرِ أُولَٰئِكَ حَبِطَتْ
أَعْمَالُهُمْ وَفِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ ﴾

التَّوْبَةُ: ١٧

نشی قبلیدی دمشرکانو دپارہ چہ ابادوی دوی
جماعتونہ داللہ تعالیٰ اقرار کونکی دی پہ خان
باندی پہ کفر سرہ ، دغہ کسان برباد دی عملونہ
ددوی او پہ اور کی بہ دوی ہمیشہ وی .

او خوک چہ ددی شرک پہ حالت کی مرشونو اللہ ﷻ
بہ ہیخکلہ دغہ انسان تہ بخنہ ونکری او پدہ باندی

جنت حرام دے لکہ اللہ ﷻ فرمایا :

﴿ إِنْ اللَّهُ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ
لِمَنْ يَشَاءُ ﴾

النِّسَاء: ٤٨

یقینا اللہ تعالیٰ نہ بخی چہ شرک و کریشی دہغہ سرہ

او بخى هغه گناھونہ چہ کم وی ددینہ هغه چا لرہ چہ
وغواری .

او اللہ ﷻ فرمایى :

﴿ إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ
وَمَا أَوْاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴾
المائدة: ۷۲

بیشکہ چاچہ شرک و کپرو د اللہ ﷻ سرہ پس یقینا بند
کریدی اللہ ﷻ پدہ باندى جنت او حای ددہ اور دے او
نشته ظالمانو لرہ ہیخ مددگار .

د شرک اکبر دا قسامو نہ دمپرو او بتانو نہ غوہنتل
او دھغو نہ سوال کول ، هغو تہ فریاد کول ، دھغوی
لپارہ منہنتہ او نذر منل دھغوی لپارہ خاروی
حلالول او داسی نور .

شرك اصغر : دا هغه دے چہ دیتہ شرک ویل دقران
او سنت دنصوصو نہ ثابت وی لیکن پہ شرک اکبر

کی داخل نوی لکہ پہ حینو کارونو کی ریاء او خان
 بنودنہ کول ، دالہ ﷻ نہ سوا پہ بل چا قسم کول ،
 داسی وینا لکہ (ماشاء اللہ و شاء فلان) یعنی کہ دالہ
 او دفلانی خوبنہ وی او داسی نور لکہ رسول
 کریم ﷺ فرمایا : ((أخوف ما أخاف علیکم
 الشرك الاصغر ، فسئل منه فقال : (الریاء)))

زما ڀیره زیاتہ ویرہ پہ تاسو بانندی دشرک اصغر
 یعنی وړوکی شرک نہ ده چا تری پدی بارہ کی تپوس
 وکړو نو ویی فرمایل چه شرک اصغر ریاء او خان
 بنودنی تہ وایی .

دا حدیث امام احمد ، طبرانی او بیہقی دمحمود بن
 لیید انصاری رضی اللہ عنہ نہ پہ جید سند سرہ رو
 ایت کړیدے او امام طبرانی پہ جیدو سندونو سرہ
 دمحمود بن لیید نہ درافع بن خدیج رضی اللہ عنہ پہ
 روایت درسول کریم ﷺ نقل کړیدے .

دارنگہ رسول کریم ﷺ فرمائی : ((من حلف بشیئ
دون الله فقد أشرك)) چاچہ دالہ اللہ ﷻ نہ سواپہ بل خہ
قسم وکرو نو یقینا دغہ سہری شرک وکرو .

امام احمد رحمۃ اللہ علیہ دا حدیث د عمر بن خطاب
رضی اللہ عنہ نہ پہ صحیح سند سرہ روایت کریدے
او امام ابوداود او ترمذی پہ صحیح سندونو سرہ
دا بن عمر رضی اللہ عنہما حدیث رانقل کریدے چہ
رسول کریم ﷺ فرمائی : ((من حلف بغير الله فقد
کفر او أشرك)) چاچہ دالہ نہ غیر پہ بل چا قسم
وکرو نو یقینا دغہ سہری کفر وکرو او یایی شرک
وکرو .

پہ بل حدیث کی رسول ﷺ فرمائی : ((لاتقولوا :
ماشاء الله و شاء فلان ولكن قولوا : ماشاء الله ثم
شاء فلان)) تاسی دامہ وایی چہ خہ چہ دالہ او

دفلانی خوبنہ وی لیکن داسی وایی چہ خہ چہ داللہ
خوبنہ وی او بیا دفلانی خوبنہ وی .

دا حدیث امام ابوداود پہ صحیح سند سرہ دحذیفہ
ابن الیمان رضی اللہ عنہ نہ روایت کریدے .

دشُرک پدی قسم انسان ددین نہ نہ مرتد کیبری او
ہمیشنی دوزخی ہم نہ گرخی لیکن دتوحید دپورہ
والی خلاف دی .

شُرک خفی : دادشُرک دریم قسم دے او ددی دلیل

درسول کریم ﷺ دامبارکہ وینہ دہ چہ فرمایي :

«ألا أخبركم بما هو أخوف عليكم عندي من

المسيح الدجال؟» قالوا بلى يا رسول الله ، قال :

«الشرك الخفي ، يقوم الرجل فيصلي فيزين

صلاته لما يرى من نظر الرجل اليه»

ایا زہ تاسوتہ زما پہ نزد دمسیح الدجال نہ دزیات

خطرناک خیز خبر درنکریم ؟ اصحابو عرض وکرو ہوا

ای د اللہ رسولہ . نو ویی فرماییل : (شُرک خفی) یعنی پتہ شرک چہ یو سہری دمانخہ دپارہ ودریری نو خپل مونخ پہ خایستہ طریقہ ددی وجی کوی چہ خلک ورتہ گوری .

دا حدیث امام احمد پہ خپل مسند کی دابو سعید الخدری رضی اللہ عنہ نہ روایت کړیدے .

شرک یواخی دوہ قسمونو ته هم تقسمیدے شی ، چہ شرک اکبر او شرک اصغر دے ، او شرک خفی پدی دواړو کی شاملیری .

لکه دمنافقینو شرک پہ شرک اکبر کی داخلیری حکہ هغوی خپلی باطلی عقیدی پتہوی او دخپلی ویری او خان بنودنی دوجی اسلام نسکاره کوی ، دارقم ریاء او خان بنودنه پہ شرک اصغر کی شماریری لکه د محمود بن لبید انصاری او ابو سعید خدری (رضی اللہ عنہما) پہ احادیثو کی مخکی ذکر شو .

والله ولي التوفيق

پنجم درس :

احسان

داحسان رکن دادے چہ تہ داللہ ﷻ عبادت داسی پہ
توجہ وکری لکہ چہ تہ اللہ وینی او کہ تہ بی نہ وینی
نو هغه خو تا وینی .

ششم درس :

دلمانخہ شرطونه

دلمانخہ شرطونه نہہ دی

۱: اسلام ۲: عقل ۳: تمیز ۴: بی اودسی لری
کول ۵: پلیتی لری کول ۶: عورت پتہول
۷: دوخت داخلیدل ۸: قبلی تہ مخ کول ۹: نیت
کول .

دلمانخہ ارکان

دلمانخہ ارکان ۱۴ دی .

- ۱ : قیام یعنی ودریدل کہ دانسان پہ طاقت کی وی
 - ۲ : تکبیر تحریمہ (اولنی تکبیر) ۳ : سورت فاتحہ
 - لوستل ۴ : رکوع کول ۵ : درکوع نہ روستہ پہ قومہ
 - کی برابر ودریدل ۶ : پہ اوہ اندامونو سجدہ کول ۷
 - : دسجدی نہ سرپورته کول ۸ : ددوارو سجدو پہ منح
 - کی کیناستل ۹ : پہ ٲولو کارونو کی پہ اطمینان او
 - ارام اوسیدل ۱۰ : پہ ارکانو کی ترتیب رعایت کول
 - ۱۱ : آخری تشهد ۱۲ : دتشهد لپارہ کیناستل ۱۳
 - : پہ پیغمبر ﷺ درود ویل ۱۴ : دوارو طرفونو ته
- سلام گرجول .

دلمانحہ واجبات

دلمانحہ واجبات اتہ دی

- ۱ : دتکبیر تحریمہ نہ علاوہ نورتول تکبیرونہ
 - ۲ : دامام او منفرد (یواخی مونخ کونکی) دپارہ)
 - سمع اللہ لمن حمدہ) ویل ۳ : دتولو دپارہ (ربنا
 - ولک الحمد) ویل ۴ : پہ رکوع کی (سبحان ربی
 - العظیم) ویل ۵ : پہ سجدو کی (سبحان ربی الاعلی
 -) ویل ۶ : ددوارو سجدو پہ منخ کی (رب اغفرلی)
 - ویل ۷ : اولنی تشهد ۸ : داولنی تشهد لپارہ
- کیناستل .

فہم درس :

دتشهد بیان

تشهد دادے : (التحیات للہ ، والصلوات ،
والطیبات ، السلام علیک ایہا النبی ورحمة اللہ

وبركاته، السلام علينا وعلى عباد الله
الصالحين، أشهد ألا اله إلا الله، وأشهد أن
محمدًا عبده ورسوله)

تولی پیشکشی او عبادتونه بدنی او مالی الله لره
دی، سلام دی وی په تاباندی ای پیغمبره او دالله
رحمتونه او برکتونه دی دربانندی وی . سلام دی وی
په مونږ بانندی او دالله په صالحو بندگانو ، گواهی
کوم چه دالله نه سوا بل څوک معبود نشته او گواهی
کوم چه محمد ﷺ دالله ﷻ بنده او رسول دے .

ددی نه روسته به په نبی کریم ﷺ بانندی درود
ووایی او دهغه لپاره به دبرکت سوال کوی او وایی
به چه :

(اللهم صل على محمد ، وعلى آل محمد ، كما
صليت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم إنك حميد
مجيد ، وبارك على محمد ، وعلى آل محمد ،

کما بارت علی ابراهیم و علی آل ابراهیم ، انک
حمید مجید)

ای الله ته رحمت نازل کری په محمد ﷺ او دهغه په
اولاد لکه خرقم چه تا رحمت نازل کری وو په ابراهیم
علیه السلام او دهغه په اولاد ، او برکت و کری په
محمد ﷺ او دهغه په اولاد لکه خرقم چه تا برکت
کری وو په ابراهیم علیه السلام او دهغه په اولاد
باندی ، یقینا ته ستایل شوی ذات او دبزرگی والا
بی

بیا به په اخری تشهد کی دجهنم دعذاب ، دقبر
دعذاب ، دژوندانه او مرگ دفتنو او دمسیح الدجال
دفتنی نه په الله ﷻ باندی پناه او امان وغواری او بیا
دخپلی خوبی ددعاء په غوښتو کی دلمونخ کونکی
اختیار او خوبه ده ، خصوصا هغه دعاگانی چه
مأثوری او غوره شوی دعاگانی دی لکه :

(اللهم أعني على ذكرك وشكرك وحسن عبادتك، اللهم إني ظلمت نفسي ظلما كثيرا، ولا يغفر الذنوب إلا أنت، فاغفر لي مغفرة من عندك وارحمني إنك أنت الغفور الرحيم)

ای اللہ دخیل ذکر، شکر او غورہ عبادت لپارہ زما سرہ مرستہ وکری، ای اللہ ما پہ خیل خان دیر ظلم کریدے او گناہونہ یواخی ہم تہ بخی، نو ماتہ دخیل طرف نہ بخنہ وکری او پہ مارحم وکرہ یقینا ہم تہ بخونکی او مہربانہ ذات یی۔

پہ اولنی تشہد کی بہ دشہادت دکلمی دلوستلو نہ روستہ دماسپنبن، مازیگر، ماننام او ماسخوتن پہ مونخونو کی دریم رکعت تہ پاخیبری او کہ پہ نبی کریم ﷺ باندی یی درود وواہ نو ہم غورہ دہ حکہ چہ پدیکی عام احادیث راغلی دی، بیابہ دریم رکعت تہ پاخیبری۔

لسم درس :

دلمانځه سنتونه

دلمانځه دستونو نه څه په لاندې ډول دی :

۱ : دلمانځه په شروع کې ثنا ویل .

۲ : دقیام په حالت کې درکوع نه وړاندې او روسته

دبسی لاس ورغوی په گڅ لاس باندې دسینی دپاسه

ایښودل .

۳ : داولنی تکبیر درکوع او درکوع نه دراپورته کیدو

دتکبیر او داولنی تشهد نه دریم رکعت ته دراپاڅیدو

په وخت کې داوړو یا غوړونو په برابری دلاسونو

پورته کول .

۴ : په رکوع او سجده کې دیوځل تسبیح ویلو

نه زیات تسبیحات ویل .

۵ : درکوع نه دپاڅیدو روسته یعنی په قومه کې په

ربنا ولک الحمد باندی زیات الفاظ او ددوہ سجدو
پہ منخ کی دمغفرت دعا دیوخل نہ زیاتہ لوستل .

۶: پہ رکوع کی سر دملا سرہ برابرول .

۷: پہ سجدہ کی خنگلی داړخونو ، خیتہ دورنونو ،
او ورنونہ دیندوونہ لری ساتل .

۸: پہ سجدہ کی دواړہ لیچی (متی) دخمکی نہ
پورته کول .

۹: پہ اولنی تشہد او ددواړو سجدو پہ منخ کی
دبئی پبئی ودرول او پہ کینہ پنبہ کیناستل .

۱۰: دڅلور رکعتیز او دری رکعتیز لمونخ پہ اخیرنی
تشہد کی - تَوْرَکْ - یعنی بئی پنبہ ودرول ، کینہ
پنبہ دہغی نہ لاندی کول او پہ خمکہ کیناستل .

۱۱: پہ اولنی اودوہم تشہد کی دہغہ وختہ چہ
لمونخ کونکی کینی دتشہد تراخیرہ پوری داشاری
پہ گوته باندی اشارہ کول او ددعا پہ وخت کی ہغی
تہ حرکت ورکول .

۱۲ : پہ اولنی تشہد کی درود شریف لوستل .

۱۳ : پہ اخیرنی تشہد کی دعاء کول .

۱۴ : دسہار ، جمعی ، اخترونو او استسقاء پہ

لمونخونو اودمانبام او ماخوستن دلمانخہ پہ اولنو

دوہ رکعتونو کی قرائت پہ جہر یعنی پہ زورہ لوستل .

۱۵ : دماسپخین ، مازیگر پہ لمونخونو او دمانبام

پہ دریم رکعت او دماخوستن پہ روستنو دوہ

رکعتونو کی خفیہ یعنی پہ کراہہ قرائت لوستل .

۱۶ : دسورت فاتحہ نہ علاوہ نور قرائت لوستل .

ددی یادو شوؤ سنتونو نہ علاوہ نو سنتونہ ہم شتہ

خہ خیال ساتل بی ضروری دی لکہ دامام ، مقتدی او

خانلہ مونخ کونکی لپارہ درکوع نہ دپاخیدو روستہ

پہ ربنا لک الحمد باندی زیات الفاظ ویل .

دارنگہ پہ رکوع کی دوارہ لاسونہ پہ زنگنونو باندی

اینبودل چہ گوتی بی خوری وری وی .

پولسم درس :

دلمانځه ماتونکی (مبطلات)

دلمانځه ماتونکی اته دی :

- ۱ : سره دپوهی قصدا خبری کول ، البته په ناپوهی یا هیر باندی په خبرو سره لمونځ نه ماتیری .
- ۲ : خندا کول ۳ : خوراک کول ۴ : څښاک کول
- ۵ : عورت ښکاره کول ۶ : دقبلی نه ډیر کریدل .
- ۷ : په لمانځه کی پرلپسی ډیر عبث او بی فائدی کارونه کول ۸ : داودس ماتیدل .

دولسم درس :

داوداسه شرطونه

داوداسه شرطونه لس دی :

- اسلام ، عقل ، تمیز ، نیت ، تراخیره داوداسه دنه پریښودلو نیت ساتل ، داوداسه سبب ختمول ،

اودس وچول او استنجا، کول، داوبو پاکوالی او
 مباحوالی، هغه څه لری کول چه پوستکی ته داوبو
 رسیدل منع کوی او دهغه چا لپاره چه بی اودسی بی
 همیشنی وی دلمانځه وخت داخلیدل.

دپار لسم درس :

داوداسه فرض

داوداسه فرض شپږ دی :

دمخ وینځل، چه پدیکي مضمضه (خولی ته اوبه
 اچول) او استنشاق (پوزی ته اوبه اچول) شامل دی.
 دڅنگلو سره دلاسونو وینځل.

دټول سر مسح کول چه غوږونه هم پکی داخل دی.

دپړکو (گیتو) سره پښی وینځل.

ترتیب (یوپه بل پسی معین اندامونه وینځل).

پرلپسی اودس کول.

دمخ ، لاسونو او پینو دری خله وینخل او مضمضه او استنشاق دری خله کول مستحب دی البته یوخل کول فرض دی .

دسر دمسخی تکرار لکه خنگه چه احادیث پری دلالت کوی مستحب ندی .

خوار لسم درس :

داوداسه ماتونکی

داوداسه ماتونکی شپردی :

ددوه لارونه (مخکی او روسته) دڅه وتل ، دوجود نه ډیره پلیتی خارجیدل ، په خوب او بل څه باندي د عقل ختمیدل ، په مخکی یاروسته شرمگاه دڅه حائل او مانع نه بغیر لاس لړول ، داوښ غوښه خوړل ، داسلام نه مرتد کیدل - الله ﷻ دی مونږ او ټول مسلمانان ددی نه وساتی .

مهمه یادونه :

مړې ته په غسل ورکولو کې صحیح او غوره رایه داده چه اودس پری نه ماتیرې او دادزیتو عالمانو نظر او قول دی ، ځکه چه پدی دلیل نشته البته که دغسل ورکونکی لاس دمړې په شرمگاه باندي دڅه مانع نه بغیر ولزیرې نو اودس پری واجبیرې .

خودغاسل لپاره ضروری دی چه دمړې په شرمگاه باندي دمانع پرته لاس ونه لږوی .

دا رقم دصحیح قول مطابق که دسړی د بدن نه څه ونه وځی نو دبنحو سره په یواځی لاس لږولو هم اودس نه ماتیرې که په شهوت سره وی او که نه وی ، ځکه چه رسول الله ﷺ خپله بی بی بنکل کړه او بیایی داودس کولو نه بغیر لمونځ ادا کړو .

او داچه الله ﷻ فرمایي : ﴿أَوْلَامَسْتُمُ النِّسَاءَ﴾
{النِّسَاءَ: ۴۳، المائدة ۲}

يعنى تاسو په بنځوباندى لاس ولږول . نو د علماؤ د غوره قول مطابق د دينه جماع (كوروالى) مراد دى ، او داد عبدالله بن عباس او زياتو پخوانو او روستنو علماؤ قول دى .

پنځلسم درس :

دهر مسلمان لپاره شرعى اخلاق خپلول

مسلمان د پاره لازم دى چه په شرعى اخلاقو باندى ځان خائسته كړى چه دهغى نه څه دادى :

ريښتيا ويل ، امانتدارى ، پاكلمنى ، حياء ، بهادري ، سخاوت ، وفاء كول ، دهر حرام نه ځان پاك ساتل ، ښه گاونډيتوب ، دوس او طاقت سره سم د محتاجو خلكو سره مرسته او كومك كول او داسى نور اخلاق چه قران او سنت دهغى په مشروعيت دلالت كوى .

شپار سم درس :

اسلامی اداب خپلول

مسلمان باید اسلامی اداب خپل کړی چه دهغی نه
خینی دادی :

سلام کول ، همیشه روڼ او کولاؤ تندی ساتل ، په
بسی لاس خوړل او څکل ، په شروع کی بسم الله ویل ،
په اخر کی الحمد لله ویل ، دپرنجی نه روسته الحمد
لله ویل ، که پرنجی کونکی الحمد لله ووايي نو
دهغی جواب ورکول ، دمريض او ناروغ پوښتنه کول
، په جنازی پسی دمانخه او دفن کولو دپاره تلل ،
مسجد او کور ته دننوتلو او وتلو ، دسفر په وخت کی
، دمور او پلار ، خپلوانو ، گاونډیانو ، ورو او لویو
سره دشرعی ادابو رعایت کول ، دبچی دپیدا کیدو او
واده مبارکی ورکول ، په مصیبت کی تسلی ورکول په
لباس اغوستلو ، ویستلو ، پیزار په خپو کولو او

ويستلو كى او داسى نور داسلامى ادا بو خيال ساتل
پكار دى .

اولسېم درس :

د شرک او نورو گناهونو نه ځان ساتل

د شرک او نورو گناهونو نه زياته ويړه او دهغو نه
د ځان ساتنه كول او د دغه گناهونو نه څه دادى :

اوه (۷) تباه كونكى كارونه :

د الله ﷻ سره شرک كول ، سحر (جادو) ، دهغه چا وژل

چه الله ﷻ يى قتل حرام كړى وي مگر په حق باندى ،

سود كول ، د يتيم مال خوړل ، د جنگ نه تينسته كول ،

په پاكلمنو مسلمانو ناخبره بسخو باندى تهمت او

بدنامه لېرول او هغوى ته كنخل كول .

ددى گناهونو د جملې نه داهم دى :

دمور او پلار نافرمانی کول ، خپلوی ختمول ، دروغ
گواهی کول ، دروغ قسمونه کول ، گاونډی ته ضرر
رسول ، دوینی ، مالونو او عزتونو په باره کی په
خلکو ظلم کول ، نشی کول ، قمار او جوارۍ کول ،
غیبت ، چوغلی ، او داسی نور کارونه چه الله
اورسول تری منع کړی وی .

اتلسم درس :

دجنازی تیارول ، لونځ پری کول او دمړی

بنخول

ددی تفصیل په لاندی ډول دی :

لمړی : دلا إله إلا الله تلقین او یادونه کول ، رسول الله

ﷺ فرمایي : « لِقِنُوا مَوْتَاکُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ » (رواه

مسلم) خپلو مړو ته دلا إله إلا الله دکلمی تلقین او

یادونه وکړی .

پدی حدیث کی دمرو نہ مراد ہغہ خلک دی چہ دمرگ
علامی ورباندی بنکارہ شی .

دوہم : کلہ چہ دانسان مرگ یقینی شی نو لکہ
خرنگہ چہ پہ احادیثو کی راغلی دی باید سترگی دی
ورلہ ورپتی کری او زنہ یی وتپل شی .

دریم : دمسلمان مری لمبول او وینخل واجب دی خو
البتہ کہ دجنگ پہ میدان کی شہید شی نو غسل بہ
ہم نہ ورکول کیبری او جنازہ بہ ہم پری نہ کیبری او پہ
خیلو جامو کی بہ بنخیری ، لکہ خرننگہ چہ رسول اللہ
ﷺ دأحد شہیدانو تہ غسل ہم نہ وو ورکری او جنازہ
یی ہم پری نہ وہ کری .

خلورم : مری تہ غسل ورکول پدی دول دی :
عورت بہ یی پتہ کریشی او لربہ پور تہ کرل شی پہ
خیتہ بہ نرم او آرام لاس رابنکل شی بیابہ غاسل
(لمبونکی) دخپل لاس نہ توتہ یابل خہ چاپیر کری او

مړې له به استنجا وکړي او دلمانځه په شان اودس به ورله ورکړي ، سر او ږيره به يې په اوبو يا بیره يا بل شي ومينځي بيا به يې نسي اړخ او بيا چپ اړخ ومينځي ، اوبيا به همداسي دوهم ځل او دريم ځل غسل ورکړي او په هر ځل کې به دمړي په خيټه لاس تيروي که څه تری ووځي نو ودي مينځي او هغه ځای دی په مالوچو يابل څه بند کړي ، که په مالوچو بند نشو نو نرمه خټه او يا په جديدو طبي وسائلو لکه پلاستر وغيره دی بند کړي اودوهم ځل دی ورله اودس ورکړي .

که په دري ځله غسل پاک نشو نو پنځه او اوه ځله هم غسل ورکولی شي ، بيا دی په ټوټه وچ کړي په بندونو (جوړونو) اودسجدی په ځايونو دی ورلره خوشبو ولږوي ، که ټول بدن يې ورله خوشبويه کړو نو هم بنه ده او کفن ته دی خوشبويه لوگي وکړي .

که بریتونه او نوکان یی او پرده وو لردی تری واخلی
 او که همداسی یی پرینسودل نو هم خه باک نشته،
 وینستان به یی نه گمنخوی ، دنامه لاندی وینستان دی
 تری نه خروی او نه دی سنت کوی حکه چه پدی کوم
 دلیل نشته .

دبسخی وینستان به دری کوخی کپی او شاته به یی
 واروی .

پنجم : مپی ته کفن ورکول :

غوره داده چه سپی ته په دری سپینو توتو کی کفن
 ورکړل شی ، کمیس او پتکی پکی نشته او همداسی
 نبی کریم ﷺ ته کفن ورکړل شوی وو .

مپی به په دغه کفن کی راونغبنتل شی او که په میس
 لنگ او لفافه یعنی غت خادر کی کفن ورکړل شی نو
 هم خه باک نشته .

دبسخی کفن پنحہ توتی دی ، کمیس ، زروکی ، لنگ
او دوه لفافی یعنی غت خادرونہ .

دماشوم کفن بہ دیوی توتی نہ تر دری پوری وی ، او
جینی تہ بہ پہ یو کمیس او دوه لفافو کی کفن
ورکولی شی .

ہسی خو ددی تولو لپارہ پہ یوہ توتہ کی کفن ورکول
واجب دی چہ دمہری تہول بدن پری پت شی خو کہ مہری
پہ احرام کی وو نو پہ او بو او بیری بانندی بہ غسل
ورکول شی او خپل خادر او لنگ یا بل خہ بہ یی کفن
شی ، سر او مخ بہ یی نہ پتہیری او خوشبو بہ ہم پری
نہ لہول کیہری ، خکہ چہ دقیامت پہ ورخ بہ دا تلبیہ
ویونکی راپاخیری ، لکہ پہ ہمدی مسئلہ کی درسول
کریم ﷺ نہ صحیح حدیث نقل شویدے .

کہ دا احرام پہ حالت کی بنحہ مہرہ شوہ نو دنورو
بنحوپہ شان بہ کفن ورکول شی خو خوشبو بہ پری نہ

لرول کپری مخ به یی په پرده او لاسونه به یی په دستکشو نه پتپیری بلکه په کفن کی به یی پتوی چه تفصیل یی مخکی بیان شویدی .

شپږم : دکفن ورکولو ، د جنازی دلمانځه او بنخولو زیات حقدار : دنارینه دپاره هغه څوک دی چه دهغه دپاره مری وصیت کړی وی ، بیا پلار بیا نیکه او بیا نور خپلوان چه درجه په درجه مری ته نزدی وی .

دبنځی دپاره غوره داده چه دچا لپاره چه هغی وصیت کړی وی بیا مور ، بیا نیا او بیا درجه په درجه نزدی خپلوانی زنانه هغی ته غسل ورکړی .

بنځه او خاوند یوبل ته غسل ورکولی شی لکه ابوبکر صدیق رضي الله عنه ته خپلی بی بی غسل ورکړی وو او حضرت علي رضي الله عنه خپلی بی بی حضرت فاطمی رضي الله عنها ته غسل ورکړی وو .

اؤم : دجنازی دلمانحہ طریقہ :

دجنازی پہ لمانحہ کی خلور تکبیر ونہ دی داولنی
تکبیر روستہ بہ سورت فاتحہ لولی او کہ دہغی سرہ
بی یولندہ سورت او یا یو یادوہ ایاتونہ ولوستل نو
ہم بنہ دہ او پدی بانندی دابن عباس رضی اللہ عنہما
نہ صحیح حدیث نقل شویدے .

بیا بہ دوہم تکبیر وکری او لکہ دتشهد پشان بہ پہ
نبی ﷺ درود وواپی بیا بہ دریم تکبیر وکری
اودادعاء بہ ولولی :

اللہم اغفر لحینا ومیتنا وشاہدنا وغائبنا
وصغیرنا وکبیرنا وذاکرنا وانثانا اللہم من احييته
منا فاحيه على الاسلام ومن توفيته منا فتوفه
على الايمان اللہم اغفر له وارحمه وعافه واعف
عنه واکرم نزلہ ووسع مدخلہ واغسلہ بالماء
والثلج والبرد ونقه من الخطايا كما ينقى الثوب

الابيض من الدنس وابدله دارا خيرا من داره
 واهلا خيرا من اهله وادخله الجنة واعذه من
 عذاب القبر وعذاب النار وافسح له في قبره ونور
 له فيه اللهم لا تحرمنا اجره ولا تضلنا بعده .

ترجمہ : ای اللہ زمونہ ژوندی او مرہ ، زمونہ حاضر او
 غایب ، زمونہ وارہ او لوی او زمونہ نر او بنحی و بخی
 . ای اللہ ہغہ خوگ چہ تہ زمونہ نہ ژوندی ساتی نو پہ
 اسلام یی ژوندی وساتہ او خوگ چہ زمونہ نہ وفات
 کوی نو پہ ایمان یی وفات کرہ .

ای اللہ دا مر شوی بنده و بخی ، رحم پری و کپی ، دہ
 تہ آرام ور کرہ او عفوه ور تہ و کرہ ، ددہ دورتلو حائ
 دعزت او دورنوتلو حائ یی پراخہ کرہ ، پہ اوبو ،
 و اوری او بلی یی پریمینحہ او دگناہونو او خطاگانو
 نہ یی داسی پاک کرہ لکہ سپینہ جامہ چہ دخیری نہ
 پاکیری ، دہ تہ دخیل کور نہ بنہ کور او دخیل اہل نہ

ورته بنه اهل ورکړه ، جنت ته یی ننباسه او داور او
قبر د عذاب نه یی په خپله پناه کی وساته او قبر یی
ورته پراخه او روښانه کړه .

ای الله دده د ثواب نه مونږ مه بی برخی کوه او دده نه
روسته مونږ مه بی لاری کوه .

بیا به څلورم تکبیر وکړی او ښی طرف ته به یو سلام
وگرځوی .

مستحب دادی چه دهر تکبیر سره لاسونه پورته کړی
، که مړی ښځه وی نو (اللهم اغفر لها) به وایی او که
جنازی دوه وی نو (اللهم اغفر لهما) به وایی او که
جنازی ډیری وی نو (اللهم اغفر لهم) به وایی .

که مړی نابالغه وو نو د مغفرت د دعاء پر ځای به
دادعاء وایی :

(اللهم اجعله فرطاً و ذخراً لوالديه و شفیعاً مجاباً ،
اللهم ثقل به موازینهما و اعظم به أجورهما و ألحقه

بصالح سلف المؤمنین ، واجعله في كفالة إبراهيم
عليه الصلاة والسلام ، وقره برحمتك عذاب
الجحيم)

ای الله ﷻ دامخکی لیبرلی شوی شی ، اودخپل مور او
پلار لپاره یی ذخیره اوداسی سفارشی وگرځوه چه
سفارش یی قبول شوے وی .

ای الله دهغوی دعملونو تله پده باندي درنه کړی
اودهغوی اجر ونه ورباندي لوی کړی ، دمؤمنانو
دپخانو صالحانو سره یی یو ځای او دابراهیم علیه
السلام په ساتنه کی یی ورکړی او په خپل رحمت سره
یی دجهنم د عذاب نه وساته .

سنت دادی چه امام به دسړی دسر او دبنځی دمنځ په
برابری ودریزی او که جنازی ډیری وی نو دسړی
جنازه به امام ته نزدی او دبنځی جنازه به قبلی طرف
ته نزدی کیښودل کیږی او که ماشومان پکی وو نو

بیا به هلک دښځی نه مخکی بیا ښځه او بیا جینی
 اینودل کیږی ، دهلک سر به دسری دسر ، دښځی
 منځ به دسری دسر او دجینی سر به دښځی دسر او ملا
 به یی دسری دسر سره برابریری . نور مونځ کونکی به
 دامام نه روسته ودریری ، البته که یو کس پاتی شو
 چه روسته هغه ته ځای نه وو پاتی نو دامام ښی اړخ
 ته ودریدی شی .

اتم : دښخولو طریقه :

شرعی طریقه داده چه قبر به دسری دقد په نیمایی
 باندی ژورولی شی ، دقبلی طرف ته به پکی لحد وی ،
 مړی به په لحد کی په ښی اړخ اینودل کیږی دگفن
 غوتی به یی پرانیزی او همداسی به یی پریردی ، منځ
 به یی نه ښکاره کوی البته تر او ښځه پدیکی برابر دی

خبنستی به ورته و درول شی او د کلکوالی دپاره به پری خټه ولړول شی ، که خبنستی نه پیدا کیدی نو بل څه لکه تختی یا گټی یا لرگی دی استعمال شی ترڅو د خاورو نه مړی وساتل شی ، او بیا به پری خاوری وارول شی .

پدی وخت کی مستحب دادی چه « بسم الله و علی ملة رسول الله » وویل شی قبر به دلویشت په اندازه پورته کولی شی ، گیتی او کانی که پیدا کیدل هغه به پری کینسودل شی او وابه به پری وشیندل شی .
 د جنازی سره د تلونکو دپاره پکار دی چه د قبر سره ودریږی او دمړی دپاره دعاء و غواړی ، ځکه چه نبی کریم ﷺ به چه کله دمړی د بنخولو نه وزگار شو نو و به دریدو او و به یی ویل : « استغفروا لآ خیکم و اسألوا له التثبت فإنه الآن یسأل »

دخپل ورور لپاره بخنه او دالله نه ورته ثابت قدمی
وغواړی ځکه چه اوس دده نه تپوس کیری .

نهم : هغه چا چه په مړی بی جنازه نه وی کړی نو هغه
کولی شی چه دښخیدلو روسته پری جنازه وکړی لکه
چه نبی ﷺ همداسی کړیدی ، البته دادښخیدلو نه
تریوی میاشتی پوری جایز دی ، که ددی نه زیاته
موده وشوه نو بیا په قبر باندی لمونځ کول ندی جایز
ځکه دنبی ﷺ نه داندی ثابت چه هغه دی په قبر باندی
دمړی دښخیدو نه دیوی میاشتی دتیریدو روسته
جنازه کړی وی .

لسم : دمړی دکور لپاره داندی جایز چه هغوی دخلکو
دپاره خوراک برابر کړی ، امام أحمد رحمة الله علیه
په حسن سند سره دمشهور صحابی حضرت جریر بن
عبدالله البجلي رضي الله عنه نه روایت کوی چه
فرمایي :

« کنا نعد الاجتماع إلى أهل الميت وصنعة الطعام بعد الدفن من النياحة » مونر بہ دمپری کورتہ دخلکورا تو لیدل او دمپری دنبخولو نہ روستہ ہلتہ دخوراک برابرول (نوحہ) یعنی ویر گانہ . البتہ دمپری دکور لپارہ او دھغوی دمیلمنو دپارہ کہ بل خووک خوراک تیاروی نو کوم باک نشتہ .

دمپری دخپلوانو او گاونڈیانو لپارہ پکار دی چہ ہغوی لہ خوراک تیار کری ، حکہ کلہ چہ نبی ﷺ تہ دشام نہ دجعفر بن ابی طالب رضی اللہ عنہ دمرگ خبر راورسید نو خپل اہل تہ یی دجعفر دکورنی لپارہ دخوراک دتیارولو حکم وکرو او ویی فرمایل : « إنه أتاهم ما يشغلهم » یقینا دوی تہ داسی مصیبت راغلی دی چہ دوی یی بی پروا کریدی .

دمپری کورتہ کہ شہ خوراک خلکورا لیللی وی نو دھغوی لپارہ جایز دی چہ خپل گاونڈیان ہغی تہ

دعوت کړی او زمونږ د علم مطابق ددی لپاره کوم
ټاکلی وخت نشته .

یولسم : د بنځی لپاره په مړی باندی ددری ورځونه
زیات غم کول ندی روا مگر په خپل خاوند باندی به
دڅلورو میاشتو او لسو ورځو پوری غم کوی خو که
ددغه بنځی په خیته اولاد وی نو دبچی دپیدا کیدو
پوری به غم کوی او پدی باندی د نبی ﷺ نه صحیح
احادیث راغلی دی .

اودسری دپاره په هیڅ خپل یا پردی باندی غم کول
ندی روا .

دولسم : دسرو لپاره په هر وخت کی دقبرونو زیارت
روا دے البتہ هغوی ته ددعاء لپاره ، په هغوی
دمهربانی په خاطر او دمرگ او اخرت دیادولو لپاره .
امام مسلم رحمة الله علیه په خپل صحیح کی
یوروايت راوړیدی چه نبی کریم ﷺ فرمایي :

«زوروالقبور ، فإنها تذكركم الاخرة» دقبرونو زیارت کوی حکه چه داتاسو ته اخرت یادوی .

پیغمبر ﷺ به خپلو ملگرو ته دقبرونو دزیارت په وخت کی ددی وینا بنودنه کوله چه :
 «السلام علیکم أهل الدیار من المؤمنین
 والمسلمین، وإننا إن شاء الله بکم لاحقون ، نسأل
 الله لنا ولكم العافیة، یرحم الله المستقدمین منا
 والمستأخرین»

ای ددی کورونو اوسیدونکو مومنانو او مسلمانانو په تاسو باندی دی سلام وی او مونږ که دالله ﷻ خوښه وشوه نو ستاسو سره ملاقات کونکی یو ، دالله ﷻ نه ځانته او تاسو له عافیت غواړو ، الله ﷻ دی زمونږ په مخکنو او روستنو باندی رحم وکړی .

دبسخو لپارہ دقبرونو زیارت رواندی حکہ رسول اللہ
 ﷺ دقبرونو پہ زیارت کونکو بسخو لعنت ویلی دے .
 او بل دا چہ دہغوی، دزیارت تہ تلو نہ دفتنی او بی
 صبری، ویرہ دہ ، دارنگہ دہغوی، لپارہ پہ جنازہ پسی
 ہدیری تہ تلل ہم جایزندی حکہ چہ رسول اللہ ﷺ
 ددی نہ بسخی منع کریدی ، خو پہ مری بانندی پہ
 جومات یاد جنازی پہ خائی کی دبسخو او سرو تولو
 لپارہ دجنازی لمونخ روادے .

وصلی اللہ وسلم علی نبینا محمد ، وأله وصحبه

الدعوة للمجاهدين

تأليف سماحة الشيخ العلامة

عبدالعزیز بن عبد اللہ بن یاز

رحمۃ اللہ تعالیٰ .

مراجعة

حافظ فضل ربي

مطبعة دار طيبة . الرياض . ك - ١١٨٣٨٤